

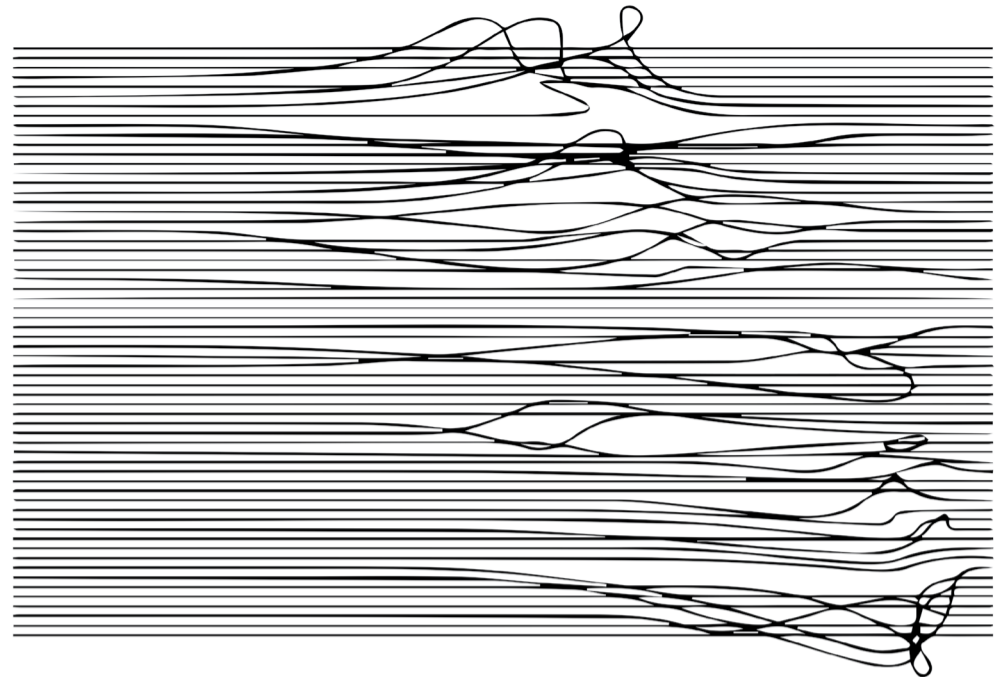
Πέρα από τα τηλεοπτικά πλατό και τις δικαστικές αίθουσες:

η ανάδυση των έμφυλων αντιστάσεων σε σχέση με τις παραβιαστικές συμπεριφορές καθηγητών στα πανεπιστήμια της Θεσσαλονίκης

από τις καταγγελίες στο πανεπιστήμιο...

Τον τελευταίο περίπου χρόνο έχει ανοίξει στο εσωτερικό των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, όπως και στον ευρύτερο δημόσιο λόγο το ζήτημα των σεξουαλικών παραβιάσεων σε διάφορους εργασιακούς και εκπαιδευτικούς χώρους. Εμείς ωστόσο, θα προσπαθήσουμε να ασχοληθούμε με τις καταγγελίες που αφορούν καθηγητές του ΑΠΘ και του ΤΕΙ Θεσσαλονίκης, τις οποίες μάθαμε και παρακολουθήσαμε πιο άμεσα. Πιθανώς, αντίστοιχες καταγγελίες έχουν βγει και σε άλλα ιδρύματα, χωρίς όμως –τουλάχιστον από όσο γνωρίζουμε– να έγιναν ευρύτερα γνωστές. Πιο συγκεκριμένα, τον Σεπτέμβριο του 2020 βγήκαν δημόσια καταγγελίες για σεξουαλική παραβίαση που αφορούν καθηγητές από τα τμήματα της κινηματογράφου στο ΑΠΘ και της μαιευτικής στα ΤΕΙ, ενώ τον Γενάρη του 2021 φοιτήτριες και απόφοιτες των τμημάτων της γεωλογίας και του ιστορικού-αρχαιολογικού δημοσιοποίησαν, αρχικά στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, περιστατικά σεξουαλικής παρενόχλησης που αφορούσαν πρώην αλλά και εν ενεργεία καθηγητές στα εν λόγω τμήματα. Τα περιστατικά αυτά δεν ήταν φυσικά μεμονωμένα, αντίθετα εκατοντάδες γυναίκες σε κάθε τμήμα κατάφεραν να εκφράσουν το βίωμα της σεξουαλικοποιημένης παραβίασης που έχουν υποστεί από καθηγητές μέσα στους χώρους του πανεπιστημίου. Μάλιστα, σε κάποια τμήματα, όπως στο ιστορικό-αρχαιολογικό οι καταγγελίες αυτές αφορούσαν όχι μόνο έναν, αλλά 4 πρώην και νυν καθηγητές του τμήματος, αναδεικνύοντας το γεγονός ότι αποτελούσε μία συνήθη «πρακτική» των διάφορων καθηγητών.

Δυστυχώς, η δημοσιοποίηση αυτών των περιστατικών δεν μας παραξένεψε. Αντί-

θετα, μας υπενθύμισε για μία ακόμη φορά ότι ο σεξισμός, οι σεξουαλικοποιημένες επιθέσεις και οι παραβιάσεις αποτελούν δομικό κομμάτι της καπιταλιστικής κοινωνίας και αναπαράγουν με πιο επιθετικούς όρους τον έμφυλο διαχωρισμό. Αποτελούν συνηθισμένες πρακτικές της έμφυλης υποτίμησης και εκμετάλλευσής μας στους χώρους εργασίας και εκπαίδευσης, στην ιδιωτική σφαίρα της οικογένειας ή στον δημόσιο χώρο. Ταυτόχρονα, η ίδια η σχέση μεταξύ καθηγητών και φοιτητριών εμπεριέχει μία μορφή εξουσίας και επιβολής, η οποία καταφέρνει να αορατοποιήσει παραβιαστικές συμπεριφορές και εν τέλει να νομιμοποιήσει την ύπαρξή τους. Η εκπαιδευτική διαδικασία επομένως, «διευκολύνει» την πραγματοποίηση και απόκρυψη των παραβιαστικών συμπεριφορών, οι οποίες καταφέρνουν εντέλει την περαιτέρω υποτίμηση και επισφαλολογία των φοιτητριών εντός του πανεπιστημίου. Θα μπορούσε να αναρωτηθεί καμία πως γίνεται για χρόνια ή ακόμη και δεκαετίες, εκατοντάδες φοιτήτριες να έχουν παρενοχληθεί από καθηγητές και να μην γίνονταν γνωστά τα περιστατικά αυτά. Από τα σεξιστικά σχόλια την ώρα του μαθήματος και το «χαλαρό» πέσιμο στις αίθουσες διδασκαλίας, μέχρι το κάλεσμα στο γραφείο με πρόσχημα τον βαθμό ή την επανεξέταση, τις κλειδωμένες πόρτες και τη σωματική επιβολή, το κόψιμο στο μάθημα σε περίπτωση άρνησης και οι απειλές αν τολμήσεις να επικοινωνήσεις σε κάποιον/α αυτό που έζησες ήταν και συνεχίζει να είναι μία πραγματικότητα που πρέπει πολλές από εμάς να αντιμετωπίζουμε κάθε μέρα. Αντιλαμβανόμαστε, ότι η ενοχή που μπορεί πολλές να ένιωσαν, ο φόβος αντίδρασης ή έκθεσης των συμπεριφορών αυτών, είτε γιατί δεν θα σε πιστέψουν και θα θεωρηθείς εσύ υπαίτια είτε γιατί θα «κόβεσαι» επ' αόριστον στα μαθήματα και δεν θα τελειώσεις ποτέ τη γαμωσκολή, ακόμη και οι απειλές από τους ίδιους τους καθηγητές/παραβιαστές ή η συγκάλυψη από άλλους καθηγητές λόγω αδιαφορίας ή και φόβου για τη θέση τους, αποτελούν βασικούς παράγοντες που συχνά καθιστούν τόσο δύσκολη την επικοινωνία αυτών των πε-

ριστατικών ακόμη και στις συμφοιτήτριές μας, πόσο μάλλον την ευρύτερη δημοσιοποίησή τους.

...στις καταγγελίες στα πλατό

Στο σημείο αυτό, μπορούμε να επισημάσουμε ότι, όλα αυτά τα υποκείμενα στο ΑΠΘ και αλλού κατάφεραν να εκφράσουν τα βιώματά τους σε μία κοινωνική συνθήκη όπου όλο και πιο πολλές καταγγελίες σεξουαλικοποιημένης βίας εκφράζονται στον δημόσιο λόγο. Με αφορμή δηλαδή, τις καταγγελίες για βιασμούς που αφορούσαν τον χώρο του αθλητισμού, κατάφεραν να εκφραστούν αντίστοιχα περιστατικά και στους χώρους του θεάματος, στο πανεπιστήμιο κλπ, δημιουργώντας μία κίνηση αντίστοιχη του κινήματος «Me Too», που είχε εκφραστεί στην Αμερική το 2017. Οι καταγγελίες αυτές ανέδειξαν για πρώτη φορά τόσο διευρυμένα στην ελληνική κοινωνία την πολλαπλότητα και τη συχνότητα της σεξουαλικοποιημένης βίας και επιβολής στο εσωτερικό διάφορων εργασιακών και εκπαιδευτικών κλάδων, καθώς και τους φορείς εξουσίας μέσα από τους οποίους εκφράζονταν. Χαρακτηριστικό είναι ότι τα περιστατικά αφορούν αθλητικούς παράγοντες και προπονητές, σκηνοθέτες και πρωταγωνιστές, καθηγητές πανεπιστημίου κλπ, ανδρικά υποκείμενα δηλαδή, τα οποία εκμεταλλευόμενα τη θέση τους μπορούν με ευκολία να ασκούν εξουσία και να επιβάλλονται άμεσα ή έμμεσα χωρίς να κινδυνεύουν.

Έτσι, το ελληνικό «Me Too» δεν ήρθε ούρανοκατέβητα να κατακλύσει για λίγους μήνες τις οθόνες μας. Αντίθετα φαίνεται πως εκφράστηκε σε μία συγκυρία που προϋπήρχε μία κοινωνική κίνηση η οποία έχει ενταθεί τα τελευταία χρόνια και αναδεικνύει κοινωνικά, ζητήματα φύλου και σεξουαλικότητας, έμφυλης καταπίεσης και βίας. Αυτή η προϋπάρχουσα κοινωνική διεργασία που εκφράστηκε με αυτόνομο, αλλά ενίοτε και θεσμικούς όρους, ήταν

που κατέστησε πιο εύκολη τη δημοσιοποίηση και κοινωνικοποίηση των καταγγελιών. Το αποτέλεσμα ήταν να ανοίξει για πρώτη φορά τόσο έντονα στον δημόσιο λόγο το ζήτημα της έμφυλης βίας και καταπίεσης, να αναδειχτούν περιστατικά που πολύ δύσκολα θα κρίνονταν στο παρελθόν άξια να προβληματίσουν τους τηλεοπτικούς δέκτες και να απασχολήσουν σταθερά την ελληνική κοινωνία με τέτοιου είδους ζητήματα.

Ταυτόχρονα βέβαια, σε αντιστοιχία και με το κίνημα του «Me Too» στην Αμερική και τα όρια που μπορεί να συνάντησε, το κέντρο βάρους στον δημόσιο λόγο έπεσε στις καταγγελίες που αφορούν τον χώρο του θεάματος. Η τηλεοπτική αναγνωρισιμότητα των εμπλεκόμενων προσώπων και το συμβολικό κύρος που μπορεί να έχει ένας τηλεοπτικός ηθοποιός ή μία εθνική ολυμπιονίκης¹ καθιστά τα περιστατικά σεξουαλικής και εργασιακής κακοποίησης που εκφράστηκαν, μία «τζουσι» είδηση, η οποία εύκολα μπορεί να καταλάβει τηλεοπτικό χρόνο ή περισσότερα views στα social media. Μπορεί η συμβολική ταύτιση με αναγνωρίσιμες περσόνες να ενεργοποίησε και άλλα υποκείμενα (όπως οι φοιτήτριες στο ΑΠΘ) να μιλήσουν, ωστόσο, αντιλαμβανόμαστε ότι η ατομική δήλωση του ότι «και εγώ έχω βιώσει κάτι αντίστοιχο» δεν είναι de facto εύκολη. Η περιγραφή και δημοσιοποίηση μίας βιωμένης εμπειρίας μπορεί συχνά να είναι πολύ δύσκολη για τα υποκείμενα και να επαναφέρει τραυματικές εμπειρίες, το μοίρασμα των οποίων μπορεί να φαντάζει αδύνατο. Πόσο μάλλον, όταν επιχειρείται η διατύπωση της καταγγελίας εντός του χώρου όπου το περιστατικό συνέβη, σε συνδυασμό με την κοινωνική θέση του υποκειμένου που προβαίνει σε αυτήν. Ο φόβος απόλυσης ή το κόψιμο στα μαθήματα, η δυσκολία να βγει κάποια από μία κακοποιητική σχέση ή να διαλύσει τον οικογενειακό δεσμό, με κίνδυνο να μην την πιστέψουν ή να μην μπορεί να το αποδείξει, η ενοχή για όλη αυτή τη βία που βιώνεται (είτε γιατί αντιλαμβάνεται ότι δεν της αξίζει και ταυτόχρονα δεν μπορεί να ξεφύγει από αυτό, είτε γιατί με έναν τρόπο νιώθει να ευθύνεται) αποτελούν σημαντικούς παράγοντες, οι οποίοι μπορεί να παραμερίζονται τελείως ή να συσκοτίζονται μέσα από την ατομική τοποθέτηση των διασώζων. Μετά τις τόσες καταγγελίες γυναικών που βρίσκονται στον χώρο του θεάματος και αλλού, μπορεί να φαίνεται

εύκολη υπόθεση η αντιμετώπιση περιστατικών από υποκείμενα που δεν φαίνεται να έχουν πολλά να ρισκάρουν. Αν όμως είδαμε σε αυτή τη συγκυρία να αναδύεται έντονα η αντανάκλαστική απάντηση «γιατί το θυμήθηκαν τώρα;», πώς φανταζόμαστε ότι θα αντιμετωπιζόνταν άτομα τα οποία δεν κατέχουν ούτε το υλικό ούτε το συμβολικό κεφάλαιο να αντιμετωπίσουν τους κακοποιητές τους, χωρίς να στιγματιστούν από τα στενά περιβάλλοντα στα οποία ανήκουν; Παράλληλα, πέραν του ψυχικού κόστους της εκάστοτε δημοσιοποίησης κάποιας παραβίασης, η θεσμική, νομική και οικονομική κάλυψη που έχει μία τηλεοπτική περσόνα, δεν είναι δεδομένη για όσες είναι άνεργες ή επισφαλείς, για όσες δουλεύουν σε σκατοδουλειές και ίσα ίσα καλύπτουν τα έξοδά τους, πόσο μάλλον για μετανάστριες που δεν έχουν καν πρόσβαση σε νομικές παροχές.

Αυτό, σε καμία περίπτωση δεν το αναφέρουμε για να υποτιμήσουμε τη δημόσια έκφραση των καταγγελιών τον τελευταίο καιρό. Ίσα ίσα πιστεύουμε ότι αποτέλεσαν ένα σημαντικό βήμα για την έκφραση και κοινωνικοποίηση αυτών των ζητημάτων. Θέλουμε όμως να αναδείξουμε ότι σε έναν βαθμό αορατοποιούν όλες εκείνες τις καταγγελίες που δεν μπόρεσαν να εκφραστούν, εκείνες που δεν πήραν δημοσιότητα γιατί δεν εκπορεύτηκαν από τηλεοπτικές περσόνες, εκείνες που δεν έφτασαν στα δικαστήρια γιατί δεν μπορούσαν να βρεθούν αποδεικτικά στοιχεία ή γιατί δεν μπόρεσαν να έχουν την απαραίτητη νομική κάλυψη ή την οικονομική δυνατότητα να το πράξουν. Συχνά, η αποκλειστική χρήση της θεσμικής – νομικής διεκδίκησης μπορεί να επιφέρει εκ νέου την έμφυλη βία που υπόκεινται καθημερινά φοιτήτριες, επισφαλείς εργαζόμενες, μετανάστριες και άνεργες.

Εν ονόματι του νόμου;

Επιστρέφοντας στις καταγγελίες στο ΑΠΘ, παρά τη φαινομενικά γρήγορη ανταπόκριση των πρυτανικών αρχών, η τοποθέτησή τους περιορίστηκε σε πολύ συγκεκριμένα θεσμικά πλαίσια. Τόσο οι σύλλογοι των καθηγητών, όσο και οι πρυτανικές αρχές έσπευσαν να καταδικάσουν τις παραβιαστικές συμπεριφορές εντός του πανεπιστημίου, αλλά και να παραπέμψουν τις φοιτήτριες στις δικαστικές αρχές. Αποποιήθηκαν εξαρχής την όποια ευθύνη φέρει το πανεπιστήμιο για ό,τι συμβαίνει στο εσωτερικό του, επικαλούμενοι το δικαστικό σώμα ως το μόνο που μπορεί να κρίνει και να αποφασίσει ποιος είναι ένοχος και ποιος όχι. Εν τέλει, ύστερα και από τη δημόσια τοποθέτηση της Κεραμέως, έγινε εισαγγελική παρέμβαση για τις ελάχιστες επώνυμες καταγγελίες που επέλεξαν να κινηθούν νομικά. Βλέπουμε λοιπόν, ότι

οι καταγγελίες εκατοντάδων φοιτητριών οι οποίες για τους όποιους λόγους δεν επέλεξαν τη νομική οδό θα παραμείνουν θαμμένες καθώς το πανεπιστήμιο δεν τις θεωρεί άξιες λόγου. Την ίδια στιγμή που οι παραβιάσεις από «εξωπανεπιστημιακούς» στους χώρους των ιδρυμάτων χρησιμοποιούνται τόσο από την κυβέρνηση, όσο και από καθηγητ(ρι)ές σε διάφορα τμήματα με σκοπό να δικαιολογήσουν την ύπαρξη της πανεπιστημιακής αστυνομίας, δεν γίνεται ούτε λόγος για την πλειοψηφία των καταγγελιών που αφορούν τους ίδιους τους καθηγητές, ούτε και την πατριρχική φύση του ρόλου της αστυνομίας, μέσω του οποίου ασκείται καθημερινή βία με σεξιστικά χαρακτηριστικά². Ουσιαστικά, το μόνο μέτρο που έλαβε το ΑΠΘ για την αντιμετώπιση των καταγγελιών ήταν η επανασύσταση της Επιτροπής Ισότητας Φύλων ως το αρμόδιο όργανο στο οποίο μπορούν να απευθύνονται οι φοιτήτ(ρι)ες για αντίστοιχα περιστατικά. Μάλιστα, σύμφωνα με δηλώσεις του πρύτανη, από τα 1.500 μείλ! με καταγγελίες που στάλθηκαν στη γραμμή επικοινωνίας της επιτροπής, στη συντριπτική τους πλειοψηφία οι μαρτυρίες είναι ανώνυμες και άρα δεν χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης.

Φυσικά η στάση των πρυτανικών αρχών που σπεύδουν να καταδικάσουν αποποιοούμενοι την όποια ευθύνη φέρει το πανεπιστήμιο δεν μας εκπλήσσει. Αντίθετα, αποτελεί μία ακόμη πτυχή της έμφυλης υποτίμησής μας εντός και εκτός του χώρου του πανεπιστημίου, συμπληρώνοντας το παζλ των παραβιαστικών συμπεριφορών που συναντάμε παντού: από συμφοιτητές και καθηγητές μας, μέχρι τα αφεντικά ή τους αγνώστους στον δρόμο. Αναγνωρίζουμε, ότι οι όποιες πρυτανικές αρχές θα ασχολούνταν μόνο με τις καταγγελίες που ακολουθούν τη θεσμική οδό. Ωστόσο, η νομική οδός, όπως αναφέραμε και προηγουμένως παρέχεται ως δυνατότητα για ελάχιστα υποκείμενα. Η απονομή δικαιοσύνης άλλωστε ενέχει ταξικά, ρατσιστικά και σεξιστικά κριτήρια και συχνά επιδιώκει την αναπαραγωγή των διαχωρισμών που συντηρούν τη λειτουργία αυτού του κόσμου. Δεν έχουμε αυταπάτες για τη λειτουργία που επιτελεί η αστική δικαιοσύνη. Άλλωστε ο ρόλος του δικαστηρίου δεν θα μπορούσε να είναι πολύ διαφορετικός από το καπιταλιστικό σύστημα εντός του οποίου λειτουργεί, ούτε θα μπορούσε να αντιμετωπίζει πραγματικά ισότιμα τα υποκείμενα σε έναν κόσμο όπου διαχωρίζονται ιεραρχικά και κατακερματίζονται σε επιμέρους ταυτότητες και θέσεις. Επιπλέον, η ορατοποίηση της έμφυλης σχέσης και της βίας που αυτή μπορεί να εμπερικλείει και η τοποθέτησή της στον

1 Η καταγγελία της Σοφίας Μπεκατώρου, παρά τις γνωστές αντιδραστικές φωνές που αναρωτήθηκαν «μετά από τόσα χρόνια το θυμήθηκε», αγκαλιάστηκε από την ελληνική κυβέρνηση ακριβώς λόγω της θέσης της καταγγέλλουσας, δηλαδή, ως μίας αθλήτριας «που έχει κάνει υπερήφανο τον ελληνικό λαό με τις επιδόσεις της». Η ελληνική κυβέρνηση λοιπόν έσπευσε να αναδείξει τις καταγγελίες, εντάσσοντάς τις σε ένα πλαίσιο εθνικής ρητορείας που οφείλουν να επιλύονται μέσα από το νομικό πλαίσιο. Αναρωτιόμαστε αν ποτέ θα υπήρχε η ίδια ευαισθησία από τους κυβερνώντες αν η καταγγέλλουσα ήταν μία μετανάστρια, μία εργάτρια του σεξ ή μία γραμματέας σε υπουργικό γραφείο...

2 Περισσότερα για το ζήτημα της ασφάλειας εντός του πανεπιστημίου μπορούν να βρεθούν στο κείμενο Για το περιβόητο ζήτημα της «ασφάλειας» στα ελληνικά πανεπιστήμια, του παρόντος εντύπου.

δημόσιο διάλογο μέσω της νομικής οδού και του θεάματος, μπορεί να δράσει φυσικοποινικά σε σχέση με τις επιπτώσεις της εξουσίας επάνω μας και να καθλώσει υποκείμενα σε συγκεκριμένες ταυτότητες, ενώ ταυτόχρονα, παγιώνεται ο ορισμός τους με βάση την κατηγορία του τραύματος και της ευπάθειας. Έχουμε δει δηλαδή, τις αποφάσεις των δικαστηρίων και τη θεαματική αναπαράστασή τους, να μετατρέπουν τα υποκείμενα σε θύματα που απλά χρήζουν προστασίας από το κράτος και τους θεσμούς του, οι οποίοι με αυτόν τον τρόπο ενδυναμώνονται και νομιμοποιούνται κοινωνικά. Οι νομοθεσίες και η εφαρμογή τους μεταφράζουν τα έμφυλα ζητήματα και τις ανισότητες στο επίπεδο της εξουσίας και της εφαρμογής της.

Παρόλα αυτά, δεν μπορούμε να αναιρέσουμε τη σημασία που μπορεί να έχει για τα ίδια τα υποκείμενα η προσφυγή τους στο δικαστήριο. Η δικαστική διαχείριση αυτών των ζητημάτων, δημιουργεί τη δυνατότητα για άλλο ένα πεδίο αγώνα και η (ενδεχόμενη) νομική τους δικαίωση μπορεί να αποτελέσει μια παρακαταθήκη όσον αφορά στην αντιμετώπιση αντίστοιχων καταστάσεων. Προφανώς, σε έναν κόσμο όπου οι διαχωρισμοί καταπίνουν κάθε κομμάτι της ζωής μας, δεν μπορούμε παρά να ισχυριστούμε ότι η συνολική υπέρβαση αυτών των διαχωρισμών και της βίας που αναπαράγουν, προχωράει χέρι-χέρι με την υπέρβαση αυτού του κόσμου. Παρ' όλα αυτά, πολύ συχνά καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα που προκύπτουν εντός των δοσμένων συνθηκών και εκτιμούμε ότι οι σχέσεις μας και οι αγώνες που δίνουμε, μπορούν να χαράξουν κατευθύνσεις οι οποίες κινούνται επιθετικά προς το ευρύτερο σύστημα που μας καταπιέζει. Η νομική δικαίωση σε σχέση με ένα έμφυλο ζήτημα θα μπορούσε να χαρακτηρίζεται από τη νίκη ενός αγώνα που έχει πιέσει προς αυτήν την κατεύθυνση, σε ένα πλαίσιο όπου κατά κύριο λόγο τα έμφυλα ζητήματα κρύβονται κάτω από το χαλί ή δεν δικαιώνονται ποτέ. Έτσι, σε έναν αγώνα ή μία διεκδίκηση εντός και εκτός του πανεπιστημίου είναι σημαντικό να χρησιμοποιούμε όσα μέσα διαθέτουμε με σκοπό να αναδείξουμε ή να απαντήσουμε στα ζητήματα που προκύπτουν³. Εξίσου σημαντικό είναι όμως να μπορούμε να

3 Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτέλεσε ο αγώνας που έτρεξε το αυτόνομο σχήμα ιστορικού-αρχειολογικού τον Δεκέμβριο του 2016 σχετικά με τη σεξουαλική επίθεση που δέχτηκε μέλος του σχήματος στον χώρο εργασίας της. Ο αγώνας συνδύασε τόσο την ανάδειξη του ζητήματος με κοινωνικούς και αυτόνομους όρους στη γειτονιά που συνέβη το περιστατικό, όσο και την καταγγελία στην επιθεώρηση εργασίας για εργατικά χρωστούμενα και όχι για την σεξουαλική παραβίαση καθεαυτή, καθώς όπως η επιθεώρηση εργασίας επισήμανε, δεν μπορεί να αποδειχθεί από τις εργαζόμενες. Η παρουσίαση και ο απολογισμός του αγώνα αυτού μπορεί να βρεθεί εδώ: <https://autonomohistarch.espiivblogs.net/2017/06/03/eisigisi-den-ftaneiroy-doyleyoygyme-th/>.

κάνουμε κριτική στη φύση και την ύπαρξη αυτών των μέσων, δηλαδή το γεγονός ότι αναγκάζομαστε να τα χρησιμοποιήσουμε, σημαίνει ότι είναι απαραίτητο να διερευνήσουμε τους τρόπους που θα τα καταστρέψουμε. Γνωρίζουμε καλά ότι ο νόμος μπορεί να στραφεί απέναντι σε μας και στις κοινότητες αγώνα. Δεν θα μπορούσαμε δηλαδή, να συμμετέχουμε σε μία γενικότερη προσέγγιση που αγωνίζεται για αυστηρότερες ποινές, για περισσότερες φυλακές και για περισσότερη αστυνομία υποτίθεται για χάριν της προστασίας μας από την έμφυλη βία, παρά το γεγονός ότι θα εναντιωνόμασταν σε έναν νόμο που μας πλήττει ή μπορεί να τρέχαμε δικαστικά μια υπόθεση παραβίασης.

Τέλος, αναγνωρίζουμε ότι άλλο είναι η δικαίωση εντός του δικαστηρίου και άλλο η εφαρμογή αυτής της απόφασης. Πέρα δηλαδή, από το τυπικό σύνταγμα των νόμων, υπάρχει και το πραγματικό σύνταγμα των κοινωνικών σχέσεων που επηρεάζει τα υποκείμενα στην καθημερινή τους ζωή. Εκεί είναι και το πραγματικό πεδίο που οφείλουμε να δώσουμε τη μάχη ενάντια στην υποτίμηση και τη βία που δεχόμαστε ως υποκείμενα που η ύπαρξη τους κατασκευάζεται μέσα από τον έμφυλο διαχωρισμό.

Πέρα από το εγώ... οικοδομώντας την πολλαπλότητα του εμείς

Για εμάς, οι καταγγελίες είναι σημαντικές ανεξάρτητα από το αν ακολούθησαν ή όχι τη δικαστική οδό. Θεωρούμε σημαντικό να βρισκόμαστε δίπλα σε όσες έχουν υποστεί κάποια κακοποινική συμπεριφορά εντός και εκτός του πανεπιστημίου, σε όσες κατάφεραν να εκφράσουν και να δημοσιοποιήσουν όσα έχουν βιώσει, αλλά και σε όσες παραμένουν αόρατες και δεν κατάφεραν ποτέ να μιλήσουν ή και να ακουστούν. Αυτό που αντιλαμβανόμαστε ως σημαντικό σε μια συγκυρία όπου ο λόγος γύρω από την έμφυλη σχέση αποκτά όλο και μεγαλύτερο έδαφος, είναι να καταφέρουμε να βάλουμε τους δικούς μας όρους στη διεξαγωγή αυτής της συζήτησης. Αναγνωρίζοντας τα όρια της νομικής διεκδίκησης, δίνουμε τον αγώνα μας μέσα σε όλα τα πεδία που αφορούν την καθημερινότητά μας: στους χώρους εργασίας, στο σχολείο και το πανεπιστήμιο, στο σπίτι, στον δρόμο και τις σχέσεις μας. Άλλωστε, δεν είναι πάντοτε μοναδικός αυτοσκοπός μας η παραίτηση ή απομάκρυνση του κάθε καθηγητή, συμφοιτητή ή συναδέλφου που έχει ασκήσει μία παραβιαστική συμπεριφορά, αλλά σκοπός μας είναι

σίγουρα το κίνημα να έχει τη συλλογική δύναμη και τα περιεχόμενα, ώστε να μπορεί να συζητά, να αποφασίζει και να πράττει ό,τι αρμόζει στην εκάστοτε περίπτωση. Επιδιώκουμε την ανάδειξη των ποικίλων μορφών που μπορεί να έχει η εξουσία και η βία στην ολότητά της, ώστε να μπορούμε να μιλάμε γι' αυτήν ως αυτονόητη και χωρίς αστερίσκους. Να σταθούμε δίπλα σε όσες νιώθουν μόνες και σε δύσκολη θέση για να μπορέσουμε μαζί να συγκρουστούμε με τους όρους υποτίμησής μας.

Αντιλαμβανόμαστε το ζήτημα της έμφυλης καταπίεσης εντός και εκτός του χώρου του πανεπιστημίου ως εξίσου σημαντικό με τα υπόλοιπα ζητήματα που αφορούν την εκπαιδευτική αναδιάρθρωση. Γι' αυτό και οι κινήσεις που ανοίγουν έμφυλα ζητήματα εντός του φοιτητικού κινήματος σήμερα⁴ (αλλά και όχι μόνο) αποτελούν για εμάς έναν ακόμα από τους πολλούς τρόπους που διαθέτουμε, για να συναντηθούμε όλες μαζί και να διεκδικήσουμε την ύπαρξή μας με αυτόνομους και αντιθεσμικούς τρόπους. Αποτελεί έναν τρόπο να συλλογικοποιήσουμε τις αρνήσεις και τις διεκδικήσεις μας απέναντι στην έμφυλη καταπίεση μέσα και έξω από το ΑΠΘ. Αποτελεί μια κίνηση που κατευθύνεται προς τη διαμόρφωση των ζώων μας με τους όρους που εμείς θέτουμε: κόντρα στις κυρίαρχες επιταγές που αγκαλιάζουν τους έμφυλους ρόλους, απέναντι σε συμπεριφορές που θέλουν να υποτιμήσουν τα σώματα και τα μυαλά μας στηριγμένες πάνω στα σάπια θεμέλια των έμφυλων διαχωρισμών. «Ένα θεμελιώδες στοιχείο των αρσενικών αξιών τις οποίες αρνούμαστε, είναι ο σχιζοφρενικός διαχωρισμός ανάμεσα σε κεφάλι και σώμα, ανάμεσα στη σκέψη και βίωμα, ανάμεσα σε ευφυΐα και δράση, ανάμεσα στη σφαίρα του λογικού και τη σφαίρα του συναισθήματος»⁵. Να αποδομήσουμε τη σοβαροφάνεια της πολιτικής φέρνοντας στο φως τα καθημερινά μας προβλήματα αλλά και τις επιθυμίες μας, να συλλογικοποιήσουμε το απρόβλεπτο!

4 Κάποιες και κάποιοι από εμάς παρακολουθήσαμε και συμμετείχαμε στην πρόσφατη κατάληψη του Ολύμπιον με πρωτοβουλία του φοιτητικού συλλόγου του τμήματος κινηματογράφου (και με τη στήριξη του Συντονιστικού Καλών Τεχνών και άλλων φοιτητικών συλλόγων), όπου και διοργανώθηκε εκδήλωση-συζήτηση με θέμα την έμφυλη βία και τις παραβιαστικές συμπεριφορές από το συντονιστικό κατάληψης του τμήματος κινηματογράφου, με τη συμμετοχή και του ελευθεριακού σχήματος φοιτητριών ΔΙ.ΠΑ.Ε (πρώην ΤΕΙ). Το κεντρικό πανό που κρεμάστηκε από τα μπαλκόνια του Ολύμπιον έγραφε τα εξής: «Έξω από τις ζωές μας και από τις σχολές - μπάτσοι, αφεντικά και παραβιαστές/ Φεστιβάλ με βιτρίνα τον ανθρωπισμό, πλουτίζει με εκμετάλλευση και εθελοντισμό».

5 Απόσπασμα από το Φεμινιστικό Περιοδικό «Πάνω-κάτω» που εκδιδόταν στο Μιλάνο, 1974.